

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

**Методичні рекомендації
до розроблення та оформлення
робочої програми освітнього компоненту
(навчальної дисципліни, практики)**

Мелітополь, 2020 р.

Методичні рекомендації до розроблення та оформлення робочої програми освітнього компоненту (навчальної дисципліни, практики) / Уклад.: А.М. Солоненко, І.А. Мальцева, Я.В. Сопіна, Н.Є. Мілько, Т.В. Копилова, О.Ю. Жиряков, Л.М. Приладишева, Т.А. Логвіна-Бик, І.Г. Стотика, Т.В. Тарасенко, Н.Є. Титаренко. Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2020. 19 с.

Рекомендовано НМРУ пр. № 1 від 31.08.2020 р.

Вступ

Робоча програма освітнього компоненту є нормативним документом Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, що визначає місце освітнього компоненту в системі професійної підготовки фахівця, мету та завдання його вивчення; роль та значення відповідних програм для забезпечення оволодіння здобувачами вищої освіти системою необхідних знань та вмінь.

Мета робочої програми полягає у забезпеченні цілісного навчального процесу з певного освітнього компоненту, який включає визначені згідно Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII форми, методи і засоби навчання в університеті. Методичні рекомендації створено згідно з постановою Кабінету Міністрів від 10.05.2018 р № 347 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», відповідно до додатка 2 листа Міністерства освіти і науки України від 09.07.2018 р. № 1/9-434 (Рекомендації до структури та змісту робочої програми навчально дисципліни).

Робоча програма освітнього компоненту розробляється до початку поточного навчального року провідним науково-педагогічним працівником кафедри або створеною для цього робочою групою кафедри (кафедр), на якій (яких) викладається освітній компонент. Робоча програма розглядається на засіданні відповідної кафедри (міжкафедральному засіданні), погоджується з гарантом освітньої програми і затверджується завідувачем кафедри (при міжкафедральному засіданні – завідувачами кафедр), оприлюднюється на сайті кафедри (кафедр), сайті Центру освітніх дистанційних технологій та у паперовому вигляді зберігається на кафедрі.

При оформленні робочої програми освітнього компоненту слід дотримуватися певних вимог, що наведені нижче. Допускається наявність незначних відхилень при оформленні робочої програми (наприклад, послідовність подачі прізвища та ініціалів розробника, посади, наукового ступеня і вченого звання; додавання інших елементів залежно від специфіки дисципліни тощо), що не порушують цілісне сприйняття цілей навчання, змісту, дидактичного процесу й організаційних форм навчання з певної дисципліни.

Процедура та терміни розробки, перегляду та оновленню робочої програми освітнього компоненту відбувається відповідно до Положення про освітню програму здобувачів вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Робоча програма навчальної дисципліни

Структура робочої програми навчальної дисципліни включає:

Титульна сторінка.

1. Опис навчальної дисципліни.
2. Мета навчальної дисципліни.
3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною.
4. Результати навчання.
5. Програма навчальної дисципліни.
6. Структура навчальної дисципліни.
7. Теми лекцій.
8. Теми лабораторних (семінарських, практичних) занять.
9. Самостійна робота.
10. Методи навчання.
11. Методи і форми контролю.
12. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю
12. Рекомендована література.
13. Інформаційні ресурси в Інтернеті.

Робоча програма навчальної дисципліни містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає методи і засоби поточного, періодичного і підсумкового (семестрового) контролю.

При розробці робочої програми навчальної дисципліни слід звернути увагу на те, що у випадку викладання дисципліни, утвореної шляхом інтеграції змістовно-пов'язаних дисциплін, робоча програма створюється за загальною схемою науково-педагогічними працівниками на дисципліну (а не на окремі модулі) відповідно до освітньої програми.

Структурні складові робочої програми навчальної дисципліни визначенні у додатку 1.

Робоча програма практики

Робоча програма практики (навчальної (педагогічної, з фаху)/виробничої (педагогічної, викладацької, з фаху) є основним навчально-методичним документом, який регламентує мету практики; перелік програмних компетентностей, які набуваються під час практики; заплановані програмні результати навчання; бази проходження практики; зміст практики; форми і методи контролю; вимоги щодо оформлення звітної документації про проходження практики; критерії оцінювання; підведення підсумків, перелік навчально-методичної літератури.

Відповідно до освітньої програми навчальна практика може бути окремим компонентом або входити до складу інтегрованого освітнього компоненту (дисципліни). В обох випадках робоча програма навчальної практики розробляється згідно вимог, визначених у даному документі.

Відповідальність за розробку та затвердження робочої програми практики покладається на завідувачів відповідних кафедр та керівників практики від кафедри (кафедр).

Форма робочої програми (навчальної/виробничої) практики наведена у додатку 2.

ДОДАТОК 1

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Інститут/факультет

Кафедра (кафедри)

**ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
(МІЖКАФЕДРАЛЬНОМУ ЗАСІДАННІ)**

Завідувач кафедри

_____/_____
(протокол № _____ від _____ 20_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(повна назва навчальної дисципліни)
для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти _____
(перший (бакалаврський) або другий (магістерський) або третій (освітньо-науковий))

Галузь знань _____
(шифр і назва галузі)

Спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма _____

Мелітополь, 20...

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми (підпис) _____ ПІБ

1. Опис навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський), (або другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))	Обов'язкова / вибіркова	
Блоків* – у тому числі: курслова робота – навчальна практика -		Рік підготовки:	
	Галузь знань (шифр і назва)	-й	-й
		Семестр	
Загальна кількість годин -	Спеціальність (шифр і назва)	-й	-й
	Освітня програма	Лекції	
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Навчальна практика**	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
Тижневих годин**-		Вид контролю (екзамен або залік)	

* наводиться цифрою кількість блоків, а також позначається знаком «+» курсова робота та (або) навчальна практика у складі дисципліни за їх наявності.

** за робочим навчальним планом (при різній кількості годин у різних семестрах слід вказати окремо по кожному семестру).

2. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни є ...

(Метою є сформульоване науково-педагогічним працівником широке загальне твердження щодо його намірів у контексті змісту навчальної дисципліни)

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Навести визначені освітньою програмою компетентності, для формування яких використовується навчальна дисципліна.

4. Результати навчання

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти (Закон України «Про вищу освіту»).

Для вибіркових дисциплін, які розробляються та пропонуються кафедрами для реалізації широких освітніх потреб, особистісного розвитку здобувачів вищої освіти і з метою запровадження міждисциплінарності в освітньому процесі без прив'язки до освітньої програми, в робочій програмі наводяться очікувані результати навчання і компетентності, які набуваються під час опанування дисципліною, та коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення цієї дисципліни.

5. Програма навчальної дисципліни

Розміщується інформаційний обсяг навчальної дисципліни за схемою:

Вступ(за наявності)

БЛОК I Назва.....

ТЕМА 1. Назва

Короткий виклад питань, які передбачається висвітлити у даній темі.

ТЕМА 2 Назва.

БЛОК II Назва

ТЕМА 3. Назва.

6. Структура навчальної дисципліни

У розділі «Структура навчальної дисципліни» подається розподіл навчального часу за формами навчання та видами занять відповідно до робочого навчального плану.

Розподіл навчального часу здійснюється за блоками (їх кількість визначається програмою дисципліни (у наведеній таблиці 2 – зразок оформлення). Останні об'єднуються у теми (у випадку інтегрованих курсів – один модуль представляє одну із об'єднаних дисциплін). Окремими модулями дисципліни згідно навчального плану можуть бути курсова робота та (або) навчальна практика.

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем*	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
БЛОК I. Назва*												
Тема 1. Назва*												
Тема 2. Назва												
...												
Разом за блоком I												
БЛОК II. Назва												
Тема 3. Назва												
Разом за блоком II												
Курсова робота (за наявності)												
Курсова робота												
Разом за модулем 2												
Навчальна практика (за наявності)												
Тема 1. Назва												
Тема 2.												
Разом за модулем 3												
Усього годин												

*Примітка:

Назви блоків та тем повинні відповідати назвам у навчальній програмі.

7. Теми лекцій

У розділі «Теми лекцій» крім назв тем лекцій має бути представлено орієнтовний перелік питань, що виносяться на лекційні заняття (таблиця 3).

Таблиця 3.

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1		
2		
Разом		

8. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

У розділі «Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять» крім назв тем необхідно подати орієнтовний перелік питань до семінарських занять та орієнтовний зміст практичних, лабораторних занять. Також подаються форми контролю, які будуть застосовані на заняттях (таблиця 4).

Таблиця 4.

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1			
2			
Разом			

9. Самостійна робота

Самостійна робота включає:

- підготовку до аудиторних занять (семінарів, практичних, лабораторних занять);
- опрацювання матеріалу лекцій;
- пошуково-аналітичну роботу щодо винесених для самостійного опрацювання окремих тем, модуля (блоку) тощо;
- підготовку та складання контрольних заходів (поточного, періодичного, підсумкового контролів), які враховуються як складові самостійної роботи освітнього компоненту;
- науково-дослідну роботу; збір та обробку матеріалів для виконання курсових робіт, підготовки рефератів, есе, презентації тощо.

У розділі «Самостійна робота» в окремій таблиці (таблиця 5) необхідно вказати теми навчального матеріалу або певні питання тієї чи іншої теми, які є предметом самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти (не розглядаються під час аудиторних занять).

Таблиця 5.

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення
1	
2	
3	

У цій частині може бути представлена орієнтована тематика індивідуальних та/або групових завдань: рефератів, есе, презентацій, творчих проектів тощо, які запропоновані для виконання здобувачами вищої освіти.

10. Методи навчання

У розділі необхідно представити методи, що використовують науково-педагогічні працівники на лекційних, семінарських, практичних, лабораторних заняттях з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів при вивченні дисципліни.

Загально прийняті у сучасній педагогічній науці методи навчання прийнято розрізняти:

1. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемний;
- частково-пошуковий (евристичний);
- дослідницький.

2. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу:

- словесні;
- наочні;

– практичні.

3. За організаційним характером навчання методи:

- організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- контролю та самоконтролю у навчанні;
- бінарні (подвійні) методи навчання тощо.

11. Форми і методи контролю

Види контролю відповідно до бально-накопичувальної системи оцінювання знань здобувачів вищої освіти в університеті: вхідний (за рішенням кафедри), поточний, періодичний і підсумковий (семестровий) контролю.

У розділі вказують методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання під час проведення поточного контролю, періодичного контролю, оцінювання курсової роботи, навчальної практики (за наявності), підсумкового (семестрового) контролю: спостереження, усне опитування, письмові роботи, дидактичні тести, практична перевірка під час лабораторних та практичних занять; контроль виконання завдань самостійної роботи, програмований контроль.

Обов'язково слід вказати, в якій формі буде проходити контрольний захід (періодична контрольна робота, залік, екзамен тощо), засоби діагностики (стандартизовані тести, реферати, есе, презентації, творчі проекти, розрахункові та розрахунково-графічні роботи, аналітичні звіти, інші види індивідуальних та групових завдань) та перелік тем, які будуть включені для оцінювання результатів навчання на певному етапі проведення контролю.

12. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

У розділі вказуються певні критерії оцінювання кожного виду контролю (поточний контроль, періодичний контроль (періодичні контрольні роботи), контроль виконання самостійної роботи, підсумковий (семестровий) контроль).

13. Рекомендована література складається з основної і допоміжної літератури.

До основної літератури варто включати нормативні документи, базові вітчизняні, найкращі зарубіжні підручники та навчальні посібники з урахуванням їх наявності в бібліотеці університету.

В список допоміжна літератури включаються різні довідкові, періодичні видання, наукові монографії, статті, методичні рекомендації, інтерактивний (електронний) комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни тощо відповідної тематики. Науково-педагогічний працівник може надавати здобувачам вищої освіти посилання на доступну для них наукову, навчальну та методичну літературу, а також на електронні ресурси та інші джерела інформації, які мають дозвіл власника авторських прав на вільне використання в освітньому процесі.

14. Інформаційні ресурси в Інтернеті

Як джерела інформації рекомендовано:

- Відкриті державні реєстри;
- Оприлюднені документи та офіційні сайти державних інших органів установ та організацій;
- Відкриті бази даних;
- Аудіо- та відео-записи;
- Інші матеріали та джерела інформації.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Інститут/факультет

Кафедра (кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
(МІЖКАФЕДРАЛЬНОМУ ЗАСІДАННІ)

Завідувач кафедри

_____/_____
(протокол № _____ від _____ 20__ р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

(повна назва навчальної/виробничої практики)

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти _____
(перший (бакалаврський) або другий (магістерський) або третій (освітньо-науковий))

Галузь знань _____
(шифр і назва галузі)

Спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма _____

Мелітополь, 20...

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

_____ ПІБ

Робоча програма навчальної/виробничої практики “_____”
складена відповідно до освітньої програми підготовки

1. Мета практики:

2. Перелік програмних компетентностей, які набуваються під час практики:

3. Заплановані програмні результати навчання:

4. Бази проходження практики.

Таблиця 1.

№	База практики	№ договору/угоди, дата укладання	Дата закінчення терміну дії договору/угоди

5. Зміст практики

5.1. Опис навчальної/виробничої практики

Таблиця 2.

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, освітня програма	Характеристика практики
Кредитів: 1 Загальна кількість годин - Тижневих годин:	Рівень вищої освіти - ... Галузь знань –... Спеціальність - Освітня програма - ...	Назва практики: Семестр: ____ Термін проходження практики: Вид контролю:

5.2. Програма навчальної/виробничої практики.

Розміщується інформаційний обсяг практичної підготовки за схемою:

Вступ (за наявності)

БЛОК I. Назва.....

ТЕМА 1. Назва

Короткий виклад питань, які передбачається висвітлити у даній темі.

ТЕМА 2. Назва

БЛОК II. Назва

ТЕМА 3. Назва

Як приклад:

Навчальна практика (мовна) I курс

Мовна практика включає навчальну інформацію про аспекти мови (фонетика, лексика, граматики), яка складає основу формування і розвиток умінь і навичок, пов'язаних з опануванням чотирма видами мовленнєвої діяльності – читанням, аудіюванням, говорінням і письмом – зумовленими конкретною ситуацією спілкування.

Блок1.Іноземна мова як засіб спілкування.

Зміст навчання іноземної мови як засобу спілкування засновано на необхідності навчання спілкування: офіційного, ділового, професійно спрямованого і неофіційно ділового, повсякденного.

Тема 1. «Особистість людини» – читання текстів про людей різного віку, національностей та способу життя. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою. Виконання мовних вправ. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів метою яких є вдосконалення мовленнєвих навичок та вмінь студентів розповідати про себе та отримувати інформацію про інших людей. Теми рольових ігор: «Знайомство у різних ситуаціях (на роботі, на вулиці, на вечірці)»; «Сімейний прийом»; «Візит родичів»; «Сімейна подорож».

Тема 2. «Професії» – читання та обговорення текстів про різноманітні професії та заняття. Дискусія на тему «Жіночі та чоловічі професії». Складання власних монологів за темою «My future profession». Опрацювання та складання власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «Типові професії регіонів нашої країни»; «Пошук роботи»; «Прийом на роботу»; «Умови праці сучасних громадян».

Тема 3. «Будинки та умови проживання» – читання та обговорення текстів про стиль та умови життя сучасних українців, англійців та американців. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою. Виконання мовних вправ. Опрацювання та складення власного тематичного словнику (види будов, зовнішнє та внутрішнє оснащення будівель). Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу: опис будинку своєї мрії, порівняльна характеристика житлових умов українців, англійців та інших народів; домашні обов'язки членів родини.

Тема 4. «Подорожі» – читання та обговорення текстів про види транспорту та подорожі. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Улюблений вид транспорту», «Країна, яку я мрію відвідати». Виконання мовних вправ. Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Теми рольових ігор: «Сімейний відпочинок», «У туристичному агентстві», «Пригоди у іншій країні».

Тема 5. «Національні кухні України та Британії» – читання та обговорення текстів про кулінарні вподобання українців та англійців, про здорове харчування та особливості харчування у інших країнах. Складання власних монологів за темою «Моя улюблена страва», «Як я вчився готувати», «Що таке здорове харчування?». Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Вивчення віршів та пісень. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «У ресторані», «Святкова вечеря», «Бесіда з дієтологом».

Тема 6. «Погода. Клімат. Флора та Фауна» – читання та обговорення текстів за даною темою.

Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Моя улюблена пора року», «Клімат України», «Клімат Великобританії», «Погода нашого регіону». Вивчення та аналіз прислів'їв, приказок та народних прикмет про погоду. Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Вивчення рисівок та пісень за темою.

Тема 7. «Шопінг» – читання та обговорення текстів за даною темою.

Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Види магазинів»; «Як я купую речі». Дискусія на тему: «Переваги та недоліки супермаркетів». Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «У продуктовому магазині», «В магазині стильного одягу», «Сім'я у супермаркеті».

Блок2. Монологічне мовлення.

Тема 8. «Зовнішній вигляд та мода» – читання та обговорення текстів за даною темою. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Мій стиль», «Сучасні модні тенденції», «Жіноча краса». Дискусія на тему: «Зовнішність людини, її поведінка та характер».

Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «Конкурс краси», «У салоні краси». Опис зовнішності людей: родичів, друзів та відомих особистостей.

Тема 9. «Свята» – читання та обговорення текстів за даною темою. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «Планування сімейної подорожі», «Уікенд за містом», «На карнавалі в Бразилії». Вивчення віршів та пісень.

Тема 10. «Спорт» – читання та обговорення текстів за даною темою. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Спорт вжитті сучасної молоді», «Видатні спортсмени України та світу», «Мій улюблений вид спорту». Дискусія на тему: «Що таке здоровий спосіб життя?» Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «Репортаж з олімпійських ігор», «На уроці фізичного виховання», «Інтерв'ю з відомим спортсменом».

5.3. Індивідуальні завдання, екскурсії під час практики (за наявності)

Таблиця 3

№ з/п	Індивідуальне завдання, тема екскурсії

6. Форми і методи контролю (конкретизувати).

7. Вимоги щодо оформлення звітної документації про проходження практики.

8. Критерії оцінювання.

9. Підведення підсумків (звітні конференції, круглі столи тощо).

10. Перелік навчально-методичної літератури